

Rhifedd Y Cyfnod Sylfaen		Meithrin	Dosbarth derbyn	Blwyddyn 1	Blwyddyn 2
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	<ul style="list-style-type: none"> trosglwyddo sgiliau mathemategol i weithgareddau chwarae a'r ystafell ddosbarth adnabod camau i gwblhau'r dasg neu gyrraedd datrysiad dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio dewis a defnyddio ffeithiau rhif a strategaethau meddwl perthnasol dewis cyfarpar ac adnoddau priodol defnyddio gwybodaeth a phrofiad ymarferol yn sail wrth amcangyfrif 			
	Cynrychioli a chyfathrebu	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio ieithwedd arferol ac ieithwedd fathemategol i siarad am eu syniadau a'u dewisiadau eu hunain cyflwyno'u gwaith ar lafar, ar ffurf llun ac yn ysgrifenedig, a defnyddio amrywiaeth o ffyrdd i gyflwyno data a gasglwyd dylunio a mireinio dulliau anffurfiol, personol o gofnodi, gan symud tuag at ddefnyddio geiriau a symbolau mewn brawddegau rhif 			
	Adolygu	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio strategaethau gwirio i benderfynu a yw atebion yn rhesymol dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw atebion yn synhwyrol dehongli gwybodaeth a gyflwynir ar ffurf siartiau a diagramau a dod i gasgliadau priodol 			
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau	<ul style="list-style-type: none"> cyfrif hyd at 5 gwrthrych yn ddibynadwy adnabod y rhifau 0 i 5 a chysylltu'r rhif â'r nifer perthnasol cymharu a rhoi rhifau yn eu trefn hyd at 5 o leiaf 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrif hyd at 10 o wrthrychau'n ddibynadwy darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 10 o leiaf cymharu a rhoi rhifau yn eu trefn hyd at 10 o leiaf 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrif hyd at 20 o wrthrychau'n ddibynadwy darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 20 o leiaf cymharu a rhoi rhifau yn eu trefn hyd at 20 o leiaf defnyddio ffeithiau rhif o fewn 10, h.y.: <ul style="list-style-type: none"> – dyblu a haneru, e.e. 4 + 4 – bondiau o 10, e.e. 6 + 4 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrif setiau o wrthrychau drwy eu rhoi mewn grwpiau o 2, 5 neu 10 darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 100 cymharu a rhoi rhifau 2 ddigid mewn trefn galw i gof ffeithiau rhif hyd at 10, er mwyn deillio ffeithiau eraill, h.y.: <ul style="list-style-type: none"> – dyblu a haneru, e.e. cyfrifo 40 + 40 drwy wybod 4 + 4 – bondiau o 10, e.e. cyfrifo 60 + 40 drwy wybod 6 + 4 galw i gof dablau llusoi 2, 5 a 10 a'u defnyddio
	Ffracsïynau, degolion, canrannau a chymhareb			<ul style="list-style-type: none"> canfod haneri mewn sefyllfaoedd ymarferol 	<ul style="list-style-type: none"> canfod haneri a chwarteri mewn sefyllfaoedd ymarferol
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	<ul style="list-style-type: none"> deall a defnyddio'r cysyniad o 'un arall' wrth chwarae deall a defnyddio'r cysyniad o 'un yn llai' wrth chwarae 	<ul style="list-style-type: none"> cyfuno dau grŵp o wrthrychau er mwyn canfod 'faint sydd yna yn gyfan gwbl?' tynnu gwrthrychau i ffwrdd er mwyn canfod 'faint sydd ar ôl?' 	<ul style="list-style-type: none"> adio a thynnu rhifau sy'n cynnwys hyd at 10 gwrthrych defnyddio strategaethau 'cyfrif ymlaen' i adio 2 gasgliad, gan ddechrau gyda'r rhif mwyaf, e.e. 8 + 5 	<ul style="list-style-type: none"> canfod gwahaniaethau bach o fewn 20 drwy ddefnyddio strategaethau 'cyfrif ymlaen' galw i gof ffeithiau rhif hyd at 10 a gwerth lle i adio a thynnu rhifau mwy, e.e. 24 + 4, 30 + 5, 34 + 10
	Amcangyfrif a gwirio			<ul style="list-style-type: none"> cynnig amcangyfrif synhwyrol ar gyfer nifer o wrthrychau y gellir eu gwirio drwy gyfrif 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio strategaethau gwirio: <ul style="list-style-type: none"> – adio eto mewn trefn wahanol – defnyddio haneru a dyblu o fewn 20
	Rheoli arian	<ul style="list-style-type: none"> dangos ymwybyddiaeth o bwrpas arian drwy chwarae rôl 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio darnau arian 1c, 2c, 5c a 10c i dalu am eitemau 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio gwahanol gyfuniadau o arian i dalu am eitemau hyd at 20c canfod beth yw'r cyfanswm a rhoi newid o 10c 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio gwahanol gyfuniadau o arian i dalu am eitemau hyd at £1 canfod beth yw'r cyfanswm a rhoi newid o luosrifau 10c
	Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	<ul style="list-style-type: none"> cymharu, didoli a rhoi trefn ar ddau wrthrych neu fwy ar sail maint, pwysau neu gynhwysedd drwy arsylwi'n uniongyrchol 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio'r cymariaethau canlynol yn uniongyrchol: <ul style="list-style-type: none"> – hyd, uchder a phellter, e.e. hirach/byrrach na – pwysau/màs, e.e. trymach/ysgafnach na – cynhwysedd, e.e. yn dal mwy/llai na 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio unedau ansafonol i fesur: <ul style="list-style-type: none"> – hyd, uchder a phellter – pwysau/màs – cynhwysedd
Amser		<ul style="list-style-type: none"> rhagweld elfennau o drefn ddyddiol a defnyddio'r termau 'cyn' ac 'ar ôl' 	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth cynyddol o ba mor hir y mae tasgau a gweithgareddau beunyddiol yn eu cymryd defnyddio'r cysyniad o amser mewn perthynas â'u gweithgareddau bob dydd 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio unedau amser safonol i ddarllen faint o'r gloch yw hi ar glochiau analog a chlociau digidol 12 awr defnyddio'r cysyniad o amser mewn perthynas a'u gweithgareddau beunyddiol ac wythnosol a thymhorau'r flwyddyn 	<ul style="list-style-type: none"> adnabod 'hanner awr wedi', 'chwarter wedi' a 'chwarter i' ar gloc analog darllen oriau a munudau ar gloc digidol 12 awr
Tymheredd		<ul style="list-style-type: none"> defnyddio geiriau sy'n disgrifio tymheredd mewn gweithgareddau bob dydd, e.e. poeth/oer 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio cymariaethau uniongyrchol wrth ddisgrifio'r tymheredd, e.e. poeth/oer 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio geiriau disgrifio ar gyfer ystod o dymheredd, e.e. oerach/poethach 	<ul style="list-style-type: none"> cymharu'r tymheredd dyddiol drwy ddefnyddio thermometr (°C)
Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle		<ul style="list-style-type: none"> dilyn cyfarwyddiadau dau gam i wneud symudiadau syml mewn gemau a gweithgareddau chwarae 	<ul style="list-style-type: none"> symud i gyfeiriadau penodol 	<ul style="list-style-type: none"> gwneud troeon cyflawn a hanner tro 	<ul style="list-style-type: none"> adnabod hanner a chwarter tro yn glocwedd a gwrthglocwedd adnabod bod chwarter tro yn gyfystyr ag ongl sgwâr
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> paru a threfnu gwrthrychau neu luniau trwy adnabod tebygolrwydd gwneud marciau i ddechrau cofnodi casgliadau. 	<ul style="list-style-type: none"> didoli a dosbarthu gwrthrychau drwy ddefnyddio un maen prawf cofnodi casgliadau drwy ddefnyddio marciau, rhifau neu luniau. 	<ul style="list-style-type: none"> didoli a dosbarthu gwrthrychau drwy ddefnyddio mwy nag un maen prawf casglu gwybodaeth drwy bleidleisio neu didoli a chyflwyno ar ffurf lluniau, gwrthrychau neu luniau llunio rhestrau a thablau yn seiliedig ar y data a gasglwyd. 	<ul style="list-style-type: none"> casglu a chofnodi data o: <ul style="list-style-type: none"> – restrau a thablau – diagramau – graffiau bloc – pictogramau lle bo'r symbol yn cynrychioli un uned echdynnu a dehongli gwybodaeth o restrau, tablau, diagramau a graffiau.

Rhifedd Cyfnod Allweddol 2		Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	<ul style="list-style-type: none"> trosglwyddo sgiliau mathemategol i amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd adnabod y camau a'r wybodaeth briodol sydd eu hangen er mwyn cwblhau'r dasg neu gyrraedd datrysriad devis mathemateg a thechneg briodol i'w defnyddio devis a defnyddio offer ac unedau mesur addas devis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir 			
	Cynrychioli a chyfathrebu	<ul style="list-style-type: none"> egluro canlyniadau a gweithdrefnau'n glir drwy ddefnyddio ieithwedd fathemategol mireinio dulliau anffurfiol o gofnodi cyfrifiadau ysgrifenedig, gan symud i ddulliau cyfrifo ffurfiol pan fyddant wedi datblygu digon i wneud hynny defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol devis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas 			
	Adolygu	<ul style="list-style-type: none"> devis o blith ystod gynyddol o strategaethau gwirio er mwyn penderfynu a yw atebion yn rhesymol dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw'r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu'n ansicr 			
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhif	<ul style="list-style-type: none"> darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 1 000 cymharu ac amcangyfrif gyda rhifau hyd at 100 defnyddio strategaethau meddwl i alw ffeithiau rhif i gof o fewn 20 galw tablau lluos 2, 3, 4, 5 a 10 i gof a'u defnyddio i ddatrys problemau lluos i rhannu lluosi rhifau â 10 	<ul style="list-style-type: none"> darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 10 000 cymharu ac amcangyfrif gyda rhifau hyd at 1 000 defnyddio strategaethau meddwl i alw tablau lluos 2, 3, 4, 5, 6 a 10 i gof a'u defnyddio i ddatrys problemau rhannu lluosi a rhannu rhifau â 10 a 100 	<ul style="list-style-type: none"> darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 100 000 cymharu degolion 1 lle degol a 2 lle degol defnyddio strategaethau meddwl i alw tablau lluos 2, 3, 4, 5, 6, 8 a 10 i gof a'u defnyddio i ddatrys problemau rhannu lluosi a rhannu rhifau a degolion â 10 a 100 	<ul style="list-style-type: none"> darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 1 miliwn a rhifau i 3 lle degol defnyddio strategaethau meddwl i alw tablau lluos i gof hyd at 10 x 10 a'u defnyddio i ddatrys problemau rhannu lluosi rhifau a degolion â lluosrifau 10, e.e. 15 x 30, 1.4cm x 20
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio haneri a chwarteri haneru rhifau 2 ddigid yng nghyd-destun rhif, arian a mesuriadau canfod symiau ffracsiwn yn gysylltiedig â'r ffeithiau sy'n hysbys am luosi, e.e. $\frac{1}{3}$ o 18, $\frac{1}{5}$ o 15 	<ul style="list-style-type: none"> haneru rhifau 3 digid yng nghyd-destun rhif, arian a mesuriadau canfod symiau ffracsiynol drwy ddefnyddio ffeithiau hysbys am dablau, e.e. $\frac{1}{6}$ o 30cm adnabod mai amryw o rannau sy'n creu rhif cyfan yw ffracsiynau, e.e. $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{10}$ 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio'r ddealltwriaeth o gywerthedd ffracsiynau a degolion syml wrth fesur a chyfrifo, e.e. $\frac{1}{2} = 0.5$, $\frac{1}{10} = 0.1$ cyfrifo symiau ffracsiwn, e.e. $\frac{1}{8}$ o 24 = 3, felly $\frac{5}{8}$ o 24 = 15 defnyddio strategaethau dyblu a haneru wrth weithio gyda chyfrannau syml 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio'r ddealltwriaeth o gywerthoedd ffracsiynau, degolion a chanrannau syml, e.e. canfod 25% o 60cm a gwybod bod hyn yn gyfwerth â $\frac{1}{4}$ o 60cm cyfrifo symiau canrannol yn seiliedig ar 10%, e.e. 20%, 5%, 15% defnyddio cymhareb a chyfrannedd syml
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	<ul style="list-style-type: none"> canfod gwahaniaethau o fewn 100 defnyddio strategaethau meddwl i adio a thynnu rhifau 2 ddigid dosrannu er mwyn dyblu a haneru rhifau 2 ddigid 	<ul style="list-style-type: none"> canfod gwahaniaethau o fewn 1 000 adio rhif 2 ddigid at, neu dynnu rhif 2 ddigid o, rif 3 digid drwy ddefnyddio dull meddwl neu ysgrifenedig priodol defnyddio strategaethau meddwl i luosi a rhannu rhifau 2 ddigid â rhif 1 digid 	<ul style="list-style-type: none"> canfod gwahaniaethau rhwng rhifau ag 1 lle degol adio a thynnu rhifau 3 digid drwy ddefnyddio dull meddwl neu ysgrifenedig priodol lluosi a rhannu rhifau 3 digid â rhif 1 digid 	<ul style="list-style-type: none"> adio a thynnu rhifau drwy ddefnyddio rhifau cyfan a degolion lluosi rhifau 2 a 3 digid â rhif 2 ddigid rhannu rhifau 3 digid â rhif 2 ddigid
	Amcangyfrif a gwirio	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio adio i wirio tynnu defnyddio dyblu i wirio haneru defnyddio adio droen i wirio lluos 	<ul style="list-style-type: none"> gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro amcangyfrif drwy dalgrynnu i'r 10 neu'r 100 agosaf 	<ul style="list-style-type: none"> gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro amcangyfrif drwy dalgrynnu i'r 10, y 100 neu'r 1 000 agosaf 	<ul style="list-style-type: none"> gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro amcangyfrif drwy dalgrynnu i'r 10, y 100, y 1 000 neu'r rhif cyfan agosaf
	Rheoli arian	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio gwahanol gyfuniadau o arian i dalu am eitemau hyd at £2 a chyfrifo'r newid trefnu a chymharu eitemau hyd at £10 cofnodi arian a wariwyd a chynilion 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio arian i dalu am eitemau hyd at £10 a chyfrifo'r newid rhoi eitemau yn eu trefn a'u cymharu hyd at £100 adio a thynnu cyfansymiau llai na £10 drwy ddefnyddio'r nodiant cywir, e.e. £6.85 – £2.76 rheoli arian, cymharu costau rhwng adwerthwyr gwahanol a phenderfynu beth y gellir ei brynu o fewn cyllideb benodedig 	<ul style="list-style-type: none"> cymharu a rhoi eitemau mewn trefn o ran cost, hyd at £1 000 adio a thynnu cyfansymiau llai na £100 drwy ddefnyddio'r nodiant cywir, e.e. £28.18 + £33.45 cynllunio ac olrhain arian a chynilion drwy gadw cofnodion cywir deall bod cyllidebu yn bwysig 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio'r termau elw a cholled mewn gweithgareddau prynu a gwerthu a gwneud cyfrifiadau syml ar gyfer hyn deall y manteision a'r anfanteision sy'n gysylltiedig â defnyddio cyfrifon banc cymharu prisiau a deall beth sy'n cynnig y gwerth gorau am arian
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	<ul style="list-style-type: none"> adnabod mai perimedr yw'r pellter o amgylch siâp defnyddio unedau mesur safonol: <ul style="list-style-type: none"> hyd: mesur ar bren mesur i'r $\frac{1}{2}$ cm agosaf pwysau/màs: defnyddio pwysau 5g, 10g a 100g cynhwysedd: defnyddio litrau a hanner litrau; mesur i'r 100ml agosaf 	<ul style="list-style-type: none"> mesur a chyfrifo perimedrau sgwariau a phetryalau defnyddio pren mesur i fesur i'r mm agosaf a chofnodi drwy ddefnyddio cymysgedd o unedau, e.e. 1cm 3mm defnyddio cloriannau â rhaniadau i bwysu gwrthrychau i'r 5g, 10g, 25g neu'r 100g agosaf mesur cynhwyseddau i'r 50ml neu'r 100ml agosaf trosi unedau o hyd metrig yn unedau llai, e.e. cm yn mm, m yn cm, km yn m 	<ul style="list-style-type: none"> mesur perimedrau defnyddio offer mesur â rhannau 10 hafal rhwng pob brif uned, a chofnodi drwy ddefnyddio nodiant degol, e.e. 4.2cm, 1.3kg defnyddio trawsnewidiadau, e.e. $\frac{1}{4}$ km = 250m 	<ul style="list-style-type: none"> darllen a dehongli cloriannau neu raniadau ar amrywiaeth o offer mesur cofnodi mesuriadau mewn ffyrdd gwahanol, e.e. 1.3kg = 1kg 300g defnyddio ieithwedd unedau imperial a ddefnyddir yn feunyddiol, e.e. milliroedd, peintiau
	Amser	<ul style="list-style-type: none"> dweud faint o'r gloch yw hi i'r 5 munud agosaf ar gloc analog a chyfrifo faint o amser sydd yna tan yr awr nesaf darllen oriau a munudau ar gloc digidol 12 awr gan ddefnyddio confensiynau am/pm 	<ul style="list-style-type: none"> dweud faint o'r gloch yw hi i'r funud agosaf ar glochiau analog darllen oriau a munudau ar gloc digidol 24-awr amseru a rhoi digwyddiadau yn eu trefn mewn eiliadau defnyddio calendrau i gynllunio digwyddiadau 	<ul style="list-style-type: none"> darllen a defnyddio clochiau analog a digidol amseru digwyddiadau mewn munudau ac eiliadau, a rhoi'r canlyniadau mewn trefn cyflawni gweithgareddau ymarferol sy'n cynnwys digwyddiadau wedi'u hamseru ac egluro pa uned amser sydd fwyaf priodol 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio a dehongli amserlenni a rhestrau er mwyn cynllunio digwyddiadau a gweithgareddau a chyfrifo fel rhan o'r broses gynllunio amcangyfrif hyd taith o ran amser amseru digwyddiadau mewn munudau ac eiliadau i'r degfed eiliad agosaf
	Tymheredd	<ul style="list-style-type: none"> nodi darlenniadau tymheredd drwy ddefnyddio thermomedrau a dehongli darlenniadau uwch ac is na 0°C 		<ul style="list-style-type: none"> mesur a chofnodi'r tymheredd lle ceir darlenniadau positif a negatif cyfrifo'r gwahaniaeth rhwng gwahanol dymhereddau, gan gynnwys rhai lle bydd y tymheredd yn codi ac yn gostwng heibio 0°C 	
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	<ul style="list-style-type: none"> canfod arwynebedd drwy gyfrif sgwariau defnyddio pedwar pwynt cwmpawd i ddisgrifio cyfeiriad 	<ul style="list-style-type: none"> adnabod cyfaint mewn cyd-destunau ymarferol defnyddio wyth pwynt cwmpawd i ddisgrifio cyfeiriad 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrifo, amcangyfrif a chymharu arwynebedd sgwariau a phetryalau drwy ddefnyddio unedau safonol canfod cyfeintiau drwy gyfrif a dulliau ymarferol eraill defnyddio cyfesurynnau i bennu lleoliad 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrifo arwynebedd sgwariau a phetryalau defnyddio cyfeirnodau grid i bennu lleoliad

Rhifedd Cyfnod Allweddol 2		Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> cyflwyno data drwy ddefnyddio: <ul style="list-style-type: none"> – rhestrau, siartiau cyfrif, tablau a diagramau – siartiau bar a graffiau bar llinell wedi'u labelu fesul 2, 5 a 10 – pictogramau lle bydd un symbol yn cynrychioli mwy nag un uned drwy ddefnyddio allwedd – diagramau Venn a Carroll echdynnu a dehongli gwybodaeth o siartiau, amserlenni, diagramau a graffiau. 		<ul style="list-style-type: none"> cyflwyno data drwy ddefnyddio: <ul style="list-style-type: none"> – rhestrau, siartiau cyfrif, tablau, diagramau a thablau amllder – siartiau bar, siartiau data wedi'u rhannu i grwpiau, graffiau llinell a graffiau trawsnewid echdynnu a dehongli gwybodaeth o ystod gynyddol o ddiagramau, amserlenni a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch) defnyddio cymedr, canolrif, modd ac amrediad i ddisgrifio set ddata. 	

Rhifedd Cyfnod Allweddol 3		Blwyddyn 7	Blwyddyn 8	Blwyddyn 9
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	<ul style="list-style-type: none"> trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd dewis, treialu a gwerthuso amrywiaeth o d dulliau posibl, a rhannu problemau cymhleth yn gyfres o dasgau blaenoriaethu a threfnu'r camau perthnasol sydd eu hangen er mwyn cwblhau tasg neu gyrraedd datrysiad dewis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell defnyddio cyfrifiannell gwyddonol i gyfrifo'n effeithiol ac effeithlon drwy ddefnyddio'r ystod o fotymau sydd ar gael nodi, mesur neu gaffael yr wybodaeth sydd ei hangen i gwblhau'r dasg nodi pa wybodaeth bellach y gellid bod ei hangen a dewis pa wybodaeth sydd fwyaf priodol dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir 		
	Cynrychioli a chyfathrebu	<ul style="list-style-type: none"> egluro canlyniadau a gweithdrefnau yn gywir gan ddefnyddio ieithwedd fathemategol briodol mireinio'r dulliau o gofnodi gwaith cyfrifo defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol, gan gynnwys mesuriadau cyfansawdd dewis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas dehongli graffiau sy'n disgrifio sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan gynnwys y rheini a ddefnyddir yn y cyfryngau, gan adnabod y gall rhai graffiau fod yn gamarweiniol 		
	Adolygu	<ul style="list-style-type: none"> dewis a chymhwyso strategaethau gwirio priodol dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw'r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol gwirio a chyfiawnhau canlyniadau neu ddatrysiadau, gan gynnwys trafod risg a siawns lle y bo'n berthnasol dehongli gwybodaeth fathemategol; defnyddio graffiau, diagramau a data i ddod i gasgliadau, gan gynnwys trafod cyfyngiadau data defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu'n ansicr 		
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau	<ul style="list-style-type: none"> darllen ac ysgrifennu rhifau o unrhyw faint a defnyddio'r pedwar gweithrediad a'r cysylltiadau rhyngddynt, e.e. <i>cymhwyso rhannu fel gwrthdro lluos</i> adnabod a chymhwyso ffeithiau a strategaethau meddwl allweddol defnyddio strategaethau priodol ar gyfer lluos a rhannu, gan gynnwys cymhwyso ffeithiau hysbys defnyddio'r termau sgwâr ac ail isradd 	<ul style="list-style-type: none"> adnabod a chymhwyso ffeithiau a strategaethau meddwl allweddol defnyddio ffeithiau hysbys i gyfrifo rhai eraill, e.e. <i>defnyddio 7 x 6 i gyfrifo 0.7 x 6</i> defnyddio'r termau ciwb, trydydd isradd a chilyddol 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio pwerau a deall pwysigrwydd pwerau 10 dangos ymwybyddiaeth o'r angen am ffurf safonol a'i dangos ar gyfrifiannell
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio cywerthedd ffracsiynau, degolion a chanrannau i gymharu cyfrannau adnabod bod rhai ffracsiynau yn ddegolion cylchol, e.e. <i>1/3 yw 0.333</i> cyfrifo canrannau symiau gan ddefnyddio dulliau digyfrifiannell lle y bo'n briodol defnyddio cymhareb a chyfrannedd gan gynnwys graddfeydd map 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio cywerthedd ffracsiynau, degolion a chanrannau i ddewis y rhai mwyaf priodol ar gyfer cyfrifiad symleiddio cyfrifiad drwy ddefnyddio ffracsiynau ar eu ffurf symlaf defnyddio cyfrifiannell i gyfrifo canran, ffracsiwn, degolyn o unrhyw swm lle bo'n briodol cyfrifo canlyniad cynnydd neu ostyngiad canrannol penodol defnyddio cymhareb a chyfrannedd i gyfrifo symiau 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio cywerthedd ffracsiynau, degolion a chanrannau i ddewis y rhai mwyaf priodol ar gyfer cyfrifiad defnyddio a dehongli cynrychioliadau gwahanol o ffracsiynau, e.e. <i>rhifau cymysg a ffracsiynau pendrwm</i> mynegi un swm ar ffurf canran swm arall cyfrifo cynnydd neu ostyngiad canrannol defnyddio cymarebau a chyfrannedd i gyfrifo symiau
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau â hyd at 2 le degol lluosi a rhannu rhifau cyfan 3 digid â rhifau cyfan 2 ddigid, gan ymestyn i luosi a rhannu degolion sy'n cynnwys 1 neu 2 le degol â rhifau cyfan 1 digid lluosi a rhannu rhifau cyfan â 0.5, 0.2, 0.1 defnyddio'r drefn gweithrediadau 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau â hyd at 2 le degol defnyddio dulliau effeithlon i luosi a rhannu rhifau a degolion cyfan, gan gynnwys degolion fel 0.6 neu 0.06 defnyddio'r drefn gweithrediadau gan gynnwys cromfachau 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio dulliau ysgrifenedig effeithlon i adio a thynnu rhifau a degolion o unrhyw faint, gan gynnwys cymysgedd o rifau bach a mawr sy'n amrywio o ran nifer y lleoedd degol lluosi a rhannu rhifau cyfan a degolion defnyddio'r drefn gweithrediadau gan gynnwys cromfachau a phwerau
	Amcangyfrif a gwirio	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio amrywiaeth o strategaethau i wirio cyfrifiadau gan gynnwys gweithrediadau gwrthdro, cyfrifiadau cyfwerth a rheolau rhanadwyedd talgyrnu er mwyn amcangyfrif atebion cyflwyno atebion hyd at nifer penodedig o leoedd degol 	<ul style="list-style-type: none"> talgyrnu er mwyn amcangyfrif atebion hyd at nifer penodedig o ffigurau arwyddocaol cyflwyno atebion hyd at nifer penodedig o ffigurau arwyddocaol 	<ul style="list-style-type: none"> amcangyfrif a brasamcanu cyfrifiadau, a'u cyfiawnhau dewis y lefel briodol o gywirdeb wrth gyflwyno atebion
	Rheoli arian	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio elw a cholled mewn cyfrifiadau prynu a gwerthu deall y manteision a'r anfanteision sy'n gysylltiedig â chyfrifon banc, gan gynnwys cardiau banc gwneud penderfyniadau gwybodus yn ymwneud â gostyngiadau a chynigion arbennig 	<ul style="list-style-type: none"> gwneud cyfrifiadau mewn perthynas â TAW, cynilo a benthyca gwerthfawrogi egwyddorion sylfaenol cyllidebu, cynilo (gan gynnwys deall adlog) a benthyca 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrifo gan ddefnyddio arian tramor a graddfeydd cyfnewid deall y risgiau sy'n gysylltiedig â gwahanol ffyrdd o gynilo a buddsoddi disgrifio pam bod yswiriant yn bwysig a deall effaith peidio â threfnu yswiriant
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	<ul style="list-style-type: none"> canfod perimedrau siapiau ag ochrau syth darllen a dehongli graddfeydd ar amrywiaeth o offer mesur trosi rhwng unedau'r system fetrig a gwneud cyfrifiadau 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio unedau mesur cyffredin, trosi rhwng unedau cysylltiedig yn y system fetrig a gwneud cyfrifiadau defnyddio cywerthoedd metrig bras ar gyfer unedau imperial a ddefnyddir bob dydd 	<ul style="list-style-type: none"> canfod beth yw cylchedd cylchoedd creu cysylltiadau rhwng cyflymder, pellter ac amser
	Amser	<ul style="list-style-type: none"> mesur a chofnodi amser, i'r canfed eiliad agosaf defnyddio parthau amser 	<ul style="list-style-type: none"> dehongli ffracsiynau eiliadau'n briodol defnyddio amserlenni a pharthau amser i gyfrifo amser teithio 	
	Tymheredd	<ul style="list-style-type: none"> cofnodi'r tymheredd mewn graddfeydd tymheredd priodol 	<ul style="list-style-type: none"> trosi'r tymheredd rhwng graddfeydd tymheredd priodol 	<ul style="list-style-type: none"> trosi'r tymheredd rhwng graddfeydd tymheredd priodol
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio fformiwla'u i gyfrifo arwynebedd petryalau a thrioglau mesur a llunio onglau 	<ul style="list-style-type: none"> cyfrifo arwynebeddau siapiau cyfansawdd (e.e. <i>gan gynnwys petryalau a thrioglau</i>) a chyfaint solidau syml (e.e. <i>civbiau a chiwboïdau</i>) defnyddio cyfeiriant cwpawd a chyfeirnodau grid i bennu lleoliadau 	<ul style="list-style-type: none"> canfod beth yw arwynebedd cylchoedd cymhwyso dealltwriaeth o gyfeiriant ac o raddfa i dehongli mapiau a chynlluniau, ac i greu cynlluniau a lluniadau wrth raddfa
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> casglu eu data eu hunain ar gyfer arolwg syml, e.e. <i>drwy lunio holiadur</i> llunio tablau amllder ar gyfer setiau data, wedi'u rhannu'n grwpiau lle bo'n briodol, mewn cyfyngiadau dosbarth cyfartal (rhoddir y grwpiau i'r dysgwyr) llunio ystod eang o graffiau a diagramau i gyflwyno'r data ac i adlewyrchu pwysigrwydd graddfa dehongli diagramau a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch) defnyddio cymedr, canolrif, modd ac amrediad i gymharu dau ddosraniad (data arwahanol). 	<ul style="list-style-type: none"> cynllunio sut i gasglu data er mwyn profi rhagdybiaethau llunio ystod eang o graffiau a diagramau i gynrychioli data arwahanol a di-dor llunio tablau amllder ar gyfer setiau data mewn cyfnodau dosbarth cyfartal, gan ddewis grwpiau fel y bo'n briodol llunio graffiau i gyflwyno data, gan gynnwys diagramau gwasgariad er mwyn ymchwilio i gydberthynas dehongli diagramau a graffiau er mwyn cymharu setiau data defnyddio cymedr, canolrif, modd ac amrediad i gymharu dau ddosraniad (data di-dor). 	<ul style="list-style-type: none"> profi rhagdybiaethau, gan benderfynu ar y ffordd orau o gofnodi a dadansoddi gwybodaeth o setiau data mawr llunio a dehongli graffiau a diagramau (gan gynnwys siartiau cylch) i gyflwyno data arwahanol neu ddi-dor, gyda'r dysgwr yn dewis graddfa briodol dewis a chyfiawnhau'r ystadegau sydd fwyaf addas ar gyfer y broblem, gan ystyried gwerthoedd eithaf (allanolynnau) archwilio canlyniadau'n feiriadol, dewis ystadegau, a chyfiawnhau'r dewis hwnnw gan adnabod cyfyngiadau unrhyw ragdybiaethau a'u heffaith ar y casgliadau a geir defnyddio offer a dulliau mathemategol priodol i luniadau'n fanwl gywir.

Rhifedd Cyfnod Allweddol 4		Blwyddyn 10	Blwyddyn 11	Ymestyn
Llinynnau	Elfennau	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Datblygu ymresymu rhifyddol	Adnabod prosesau a chysylltiadau	<ul style="list-style-type: none"> trosglwyddo sgiliau mathemategol ar draws y cwricwlwm mewn amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd dewis, treialu a gwerthuso amrywiaeth o dulliau posibl, a rhannu problemau cymhleth yn gyfres o dasgau blaenoriaethu a threfnu'r camau perthnasol sydd eu hangen er mwyn cwblhau tasg neu gyrraedd datrysiaid dewis strategaeth feddwl neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell defnyddio cyfrifiannell gwyddonol i gyfrifo'n effeithiol ac effeithlon drwy ddefnyddio'r ystod o fotymau sydd ar gael nodi, mesur neu gaffael yr wybodaeth sydd ei hangen i gwblhau'r dasg nodi pa wybodaeth bellach y gellid bod ei hangen a dewis pa wybodaeth sydd fwyaf priodol dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir 		
	Cynrychioli a chyfathrebu	<ul style="list-style-type: none"> egluro canlyniadau a gweithdrefnau yn gywir gan ddefnyddio ieithwedd fathemategol briodol mireinio'r dulliau o gofnodi gwaith cyfrifo defnyddio nodiant, symbolau ac unedau mesur priodol, gan gynnwys mesuriadau cyfansawdd dewis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas dehongli graffiau sy'n disgrifio sefyllfaoedd bywyd go iawn, gan gynnwys y rheini a ddefnyddir yn y cyfryngau, gan adnabod y gall rhai graffiau fod yn gamarweiniol 		
	Adolygu	<ul style="list-style-type: none"> dewis a chymhwyso strategaethau gwirio priodol dehongli atebion yng nghyd-destun y broblem ac ystyried a yw'r atebion yn synhwyrol, gan gynnwys dangosyddion cyfrifiannell, analog a digidol gwirio a chyfiawnhau canlyniadau neu ddatrysiaid, gan gynnwys trafod risg a siawns lle y bo'n berthnasol dehongli gwybodaeth fathemategol; defnyddio graffiau, diagramau a data i ddod i gasgliadau, gan gynnwys trafod cyfyngiadau data defnyddio data i ddod i gasgliadau, a chydabod y gall rhai casgliadau fod yn gamarweiniol neu'n ansicr 		
Defnyddio sgiliau rhif	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio a dehongli rhifau ar ffurf safonol o fewn cyfrifiad 		
	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymhareb	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio lluosrifau fel modd effeithiol wrth weithio gyda chanrannau, e.e. <i>lluosi ag 1.2 i gynyddu swm gan 20%</i> 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio a deall y syniad o ganrannau gwrthdro i ddod o hyd i'r swm gwreiddiol 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio a deall cymarebau a chyfrannedd gyda 2 ddimensiwn
	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau meddwl ac ysgrifenedig			
	Amcangyfrif a gwirio		<ul style="list-style-type: none"> adnabod a diffinio cyfyngiadau ar gywirdeb mesuriadau 	<ul style="list-style-type: none"> adnabod a diffinio cyfyngiadau ar gywirdeb mesuriadau.
	Rheoli arian	<ul style="list-style-type: none"> deall a dangos y broses o gyfnewid arian tramor deall a chyfrifo treth incwm 	<ul style="list-style-type: none"> defnyddio a deall dulliau effeithlon o gyfrifo adlog 	
Defnyddio sgiliau mesur	Hyd, pwysau/màs, cynhwysedd	<ul style="list-style-type: none"> deall a defnyddio amrywiaeth o fesurau cyfansawdd 	<ul style="list-style-type: none"> deall a defnyddio amrywiaeth o fesurau cyfansawdd. 	
	Amser			
	Tymheredd			
	Arwynebedd a chyfaint Ongl a safle	<ul style="list-style-type: none"> gwneud newidiadau cymesur i gynlluniau 2 ddimensiwn. 		
Defnyddio sgiliau data	Casglu a chofnodi data Cyflwyno a dadansoddi data Dehongli canlyniadau			